

Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, adoptată la 3 mai 2005, deschisă spre semnare și semnată de România la Varșovia la 16 mai 2005¹

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei convenții,

considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi;

considerând că traficul de ființe umane constituie o violare a drepturilor omului și o atingere adusă demnității și integrității ființei umane;

considerând că traficul de ființe umane poate conduce la o situație de sclavie pentru victime;

considerând că respectarea drepturilor victimelor, protecția acestora, precum și lupta împotriva traficului de ființe umane trebuie să reprezinte obiective primordiale;

considerând că orice acțiune sau inițiativă în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane trebuie să fie nediscriminatorie și să ia în considerare egalitatea dintre femei și bărbați, precum și o abordare bazată pe drepturile copilului;

reamintind declarațiile miniștrilor afacerilor externe ai statelor membre de la cea de-a 112-a (14 și 15 mai 2003) și 114-a (12 și 13 mai 2004) Sesiune a Comitetului de Miniștri, făcând apel la o acțiune întărită a Consiliului Europei în domeniul traficului de ființe umane;

având în vedere Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (1950) și protocoalele sale;

având în vedere următoarele recomandări ale Comitetului de Miniștri către statele Consiliului Europei: Recomandarea nr. R (91) privind exploatarea sexuală, pornografia, prostituția, precum și traficul de copii și de tineri adulți; Recomandarea nr. (97) 13 privind intimidarea martorilor și drepturile apărării; Recomandarea nr. R (2000) 11 privind lupta împotriva traficului de ființe umane în scopul exploatării sexuale; Recomandarea Rec (2001) 16 privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale; Recomandarea Rec (2002) 5 privind protecția femeilor împotriva violenței;

având în vedere următoarele recomandări ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei: Recomandarea 1.325 (1997) privind traficul de femei și prostituția forțată în statele membre ale Consiliului Europei; Recomandarea 1.450 (2000) privind violența împotriva femeilor în Europa; Recomandarea 1.545 (2002) privind campania împotriva traficului de femei; Recomandarea 1.610 (2003) privind migrația în legătură cu traficul de femei și prostituție; Recomandarea 1.611 (2003) privind traficul de organe în Europa; Recomandarea 1.663 (2004) privind sclavia domestică: aservirea, persoane au pair și soții cumpărate prin corespondență;

¹ Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 622 din 19/07/2006

având în vedere Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene din 19 iulie 2002 privind lupta împotriva traficului de ființe umane; Decizia-cadru a Consiliului Uniunii Europene din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale și Directiva Consiliului Uniunii Europene din 29 aprilie 2004 privind titlul de ședere eliberat cetățenilor statelor terțe, care sunt victime ale traficului de ființe umane sau care au făcut obiectul unei acțiuni de facilitare a migrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente;

ținând cont de Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și de Protocolul la aceasta privind prevenirea, reprimarea și sancționarea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, în scopul consolidării protecției asigurate de aceste instrumente și dezvoltării normelor enunțate de ele;

ținând cont de celelalte instrumente juridice internaționale relevante în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane;

ținând cont de necesitatea de a elabora un instrument juridic internațional global care să se concentreze pe drepturile fundamentale ale victimelor traficului și să stabilească un mecanism specific de monitorizare,

au convenit următoarele:

CAPITOLUL I

Obiective, domeniu de aplicare, principiul nediscriminării și definiții

ARTICOLUL 1

Obiectivele Convenției

1. Obiectivele prezentei convenții sunt:

- a) prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, garantând egalitatea dintre femei și bărbați;
- b) protecția drepturilor fundamentale ale victimelor traficului, realizarea unui cadru complet de protecție și asistență a victimelor și martorilor, garantând egalitatea dintre femei și bărbați, precum și asigurarea de anchete și urmăriri eficiente;
- c) promovarea cooperării internaționale în domeniul luptei împotriva traficului de ființe umane.

2. Pentru a asigura o aplicare eficientă a dispozițiilor sale de către părți, prezenta convenție stabilește un mecanism specific de monitorizare.

ARTICOLUL 2

Domeniul de aplicare

Prezenta convenție se aplică tuturor formelor de trafic de ființe umane, celor naționale sau transnaționale, cu sau fără legătură cu criminalitatea organizată.

ARTICOLUL 3 Principiul nediscriminării

Aplicarea prevederilor prezentei convenții de către părți, în special cele privind măsurile de protecție și promovare a drepturilor victimelor, trebuie asigurată fără nicio discriminare bazată pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională ori socială, apartenență la o minoritate națională, avere, locul nașterii sau orice altă situație.

ARTICOLUL 4 Definiții

Pentru scopurile prezentei convenții:

- a) expresia trafic de ființe umane desemnează recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea persoanelor, prin amenințarea cu ori prin utilizarea forței sau a altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate ori de o situație de vulnerabilitate sau prin oferirea ori acceptarea de plăți sau de avantaje pentru obținerea consimțământului unei persoane având autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării. Exploatarea cuprinde cel puțin exploatarea prostituției celorlalți sau alte forme de exploatare sexuală, munca ori serviciile forțate, sclavia sau practicile similare acesteia, aservirea ori prelevarea de organe;
- b) consimțământul unei victime a traficului de ființe umane la exploatarea enunțată la lit. a) nu prezintă relevanță atunci când a fost utilizat unul dintre mijloacele enunțate la lit. a);
- c) recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea unui copil în scopul exploatării se consideră trafic de ființe umane, chiar dacă nu implică niciunul dintre mijloacele enunțate la lit. a);
- d) termenul copil desemnează orice persoană cu vârsta mai mică de 18 ani;
- e) termenul victimă desemnează orice persoană fizică care este supusă traficului de ființe umane, astfel cum acesta este definit în prezentul articol.

CAPITOLUL II Prevenirea, cooperarea și alte măsuri

ARTICOLUL 5 Prevenirea traficului de ființe umane

1. Fiecare parte va lua măsuri pentru stabilirea și întărirea coordonării pe plan național dintre diferite organisme cu atribuții în prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane.
2. Fiecare parte va stabili și/sau va susține politici și programe eficiente în vederea prevenirii traficului de ființe umane, prin mijloace cum ar fi: cercetări, campanii de informare, sensibilizare și educare, inițiative sociale și economice și programe de

pregătire, destinate în special persoanelor vulnerabile la trafic și profesioniștilor implicați în combaterea traficului de ființe umane.

3. Fiecare parte va promova o abordare bazată pe drepturile fundamentale ale omului și va recurge la o abordare integrată a egalității dintre bărbați și femei, precum și la o abordare axată pe respectarea copiilor, în dezvoltarea, aplicarea și evaluarea tuturor politicilor și programelor prevăzute la paragraful 2.

4. Fiecare parte va lua măsurile corespunzătoare care sunt necesare pentru a asigura legalitatea migrațiilor, în special prin transmiterea, prin intermediul autorităților competente, a informațiilor exacte privind condițiile care permit intrarea și șederea legală pe teritoriul acesteia.

5. Fiecare parte va lua măsuri specifice în scopul reducerii vulnerabilității copiilor față de trafic, în special prin crearea unui mediu protector pentru aceștia.

6. Măsurile stabilite în conformitate cu prezentul articol vor implica, unde este cazul, organizațiile neguvernamentale, alte organizații competente și reprezentanți ai societății civile angajați în prevenirea traficului de ființe umane, în protecția sau în asistarea victimelor.

ARTICOLUL 6

Măsurile pentru descurajarea cererii

Pentru a descuraja cererea care favorizează toate formele de exploatare a persoanelor, în special a femeilor și copiilor, care conduc la trafic, fiecare parte va adopta ori va dezvolta cadrul juridic, administrativ, educativ, social, cultural sau de orice altă natură, inclusiv:

- a) cercetări privind cele mai bune practici, metode și strategii;
- b) măsuri de sensibilizare a opiniei publice asupra răspunderii și rolului important al mass-media și al societății civile pentru identificarea cererii drept una dintre cauzele de bază ale traficului de ființe umane;
- c) campanii de informare pentru grupuri-țintă, care să implice în mod corespunzător, printre altele, autoritățile publice și factorii de decizie politici;
- d) măsuri preventive, incluzând programe educative destinate fetelor și băieților pe perioada școlarizării acestora, care să sublinieze caracterul inacceptabil al discriminării bazate pe sex și consecințele ei negative, importanța egalității dintre femei și bărbați, precum și demnitatea și integritatea fiecărei ființe umane.

ARTICOLUL 7

Măsuri privind frontiera

1. Fără a aduce prejudicii angajamentelor internaționale privind libera circulație a persoanelor, părțile vor întări, în măsura posibilului, controalele la frontieră necesare pentru prevenirea și descoperirea traficului de ființe umane.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru prevenirea, în măsura posibilului, a utilizării mijloacelor de transport de către transportatorii comerciali pentru comiterea infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție.

3. Când este cazul și fără a prejudicia convențiile internaționale aplicabile, aceste măsuri vor prevedea obligația transportatorilor comerciali, inclusiv a oricărei companii de transport, proprietarului sau operatorului oricărui mijloc de transport, de a verifica dacă toți pasagerii sunt în posesia documentelor de călătorie solicitate pentru intrarea în statul de destinație.

4. Fiecare parte va lua măsurile necesare, în conformitate cu dreptul intern, pentru a prevedea sancțiuni în cazul nerespectării obligației prevăzute la paragraful 3.

5. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a permite, în conformitate cu dreptul său intern, refuzarea intrării sau revocarea vizei persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție.

6. Părțile vor întări cooperarea dintre serviciile de control la frontieră, în special prin stabilirea și menținerea căilor de comunicare directe.

ARTICOLUL 8

Securitatea și controlul documentelor

Fiecare parte va adopta măsurile necesare:

a) pentru a se asigura că documentele de călătorie sau de identitate pe care le eliberează sunt de o calitate care nu permite cu ușurință folosirea improprie, falsificarea, modificarea, reproducerea ori emiterea ilegală a acestora; și

b) pentru asigurarea integrității și securității documentelor de călătorie sau de identitate eliberate de aceasta sau în numele său și pentru împiedicarea creării și eliberării ilegale a acestora.

ARTICOLUL 9

Legitimitatea și valabilitatea documentelor

La cererea celeilalte părți, fiecare parte va verifica, în conformitate cu dreptul intern și într-un termen rezonabil, legitimitatea și valabilitatea documentelor de călătorie sau de identitate eliberate ori presupuse că ar fi fost emise în numele său și care sunt suspectate de a fi utilizate pentru traficul cu ființe umane.

CAPITOLUL III

Măsuri pentru protecția și promovarea drepturilor victimelor, cu garantarea egalității între femei și bărbați

ARTICOLUL 10

Identificarea victimelor

1. Fiecare parte se va asigura că autoritățile sale competente dispun de persoane

pregătite și calificate în prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane și în identificarea și sprijinirea victimelor, în special a copiilor, precum și că autoritățile competente implicate colaborează între ele și cu organizațiile de asistență relevante, pentru a permite identificarea victimelor printr-o procedură care să aibă în vedere situația specială a femeilor și copiilor victime și, atunci când este cazul, eliberarea de permise de ședere în condițiile art. 14.

2. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru identificarea victimelor, atunci când este cazul, în colaborare cu alte părți și organizații de asistență. Fiecare parte se va asigura că, dacă autoritățile competente consideră că există motive temeinice pentru a crede că o persoană a fost victimă a traficului de persoane, aceasta să nu fie îndepărtată de pe teritoriul său până la finalizarea, de către autoritățile competente, a procedurii de identificare în calitate de victimă a infracțiunii prevăzute la art. 18 și că aceasta va beneficia de asistența prevăzută la art. 12 paragrafele 1 și 2.

3. În caz de incertitudine asupra vârstei victimei și când există motive de a crede că victima este copil, pe perioada de verificare a vârstei, se prezumă că aceasta este copil și i se acordă măsuri de protecție specifice.

4. Din momentul în care un copil neînsoțit este identificat ca victimă, fiecare parte:

- a) va prevedea reprezentarea sa de către un tutore legal, o organizație sau o autoritate care acționează în conformitate cu interesul superior al copilului;
- b) va lua măsurile necesare pentru stabilirea identității și naționalității sale;
- c) va depune toate eforturile pentru identificarea familiei atunci când este în interesul superior al copilului.

ARTICOLUL 11 Protecția vieții private

1. Fiecare parte va proteja viața privată și identitatea victimelor. Datele cu caracter personal în legătură cu acestea vor fi înregistrate și utilizate în condițiile prevederilor Convenției pentru protecția persoanelor cu privire la procesarea automatizată a datelor cu caracter personal (Seria Tratatelor europene nr. 108).

2. În special, fiecare parte va adopta măsuri pentru a se asigura că identitatea sau elementele care permit identificarea unui copil victimă a traficului să nu fie făcute publice prin mass-media ori prin alte mijloace, în afară de circumstanțe excepționale care să permită găsirea membrilor familiei copilului sau a asigura bunăstarea și protecția acestuia.

3. Cu respectarea art. 10 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, așa cum este interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, fiecare parte va avea în vedere adoptarea de măsuri pentru a încuraja mass-media să apere viața privată și identitatea victimelor, prin autoreglementare ori prin intermediul măsurilor de reglementare sau de coreglementare.

ARTICOLUL 12

Asistența victimelor

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asista victimele în reabilitarea fizică, psihologică și socială. O astfel de asistență va include cel puțin:

- a) condiții de viață care să poată asigura subzistența lor, prin măsuri precum cazare corespunzătoare și sigură, asistența psihologică și materială;
- b) accesul la îngrijiri medicale de urgență;
- c) servicii de traducere și interpretare, dacă este cazul;
- d) consiliere și informații privind, în special, drepturile prevăzute de lege pentru ei și serviciile ce le sunt puse la dispoziție, într-o limbă pe care acestea o pot înțelege;
- e) asistență care să permită ca drepturile și interesele lor să fie prezentate și luate în considerare în etapele procedurii penale desfășurate împotriva autorilor de infracțiuni;
- f) accesul la educație pentru copii.

2. Fiecare parte va lua în considerare necesitățile în domeniul securității și protecției victimelor.

3. În plus, fiecare parte va asigura asistența medicală necesară sau orice alt tip de asistență victimelor care au reședința legală pe teritoriul său și care nu dispun de resurse adecvate și au nevoie de ele.

4. Fiecare parte va adopta regulile prin care victimelor cu reședința legală pe teritoriul său le este permis accesul la piața muncii, la pregătire profesională și la învățământ.

5. Dacă este cazul și în condițiile prevăzute în dreptul intern, fiecare parte va lua măsuri pentru a coopera cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații competente sau reprezentanți ai societății civile care oferă asistență victimelor.

6. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a se asigura că asistența acordată unei victime nu este condiționată de dorința acesteia de a fi martor.

7. Pentru aplicarea dispozițiilor prevăzute în prezentul articol, fiecare parte se va asigura că serviciile sunt furnizate cu acordul și cu informarea victimelor, luând în considerare nevoile specifice ale persoanelor vulnerabile și drepturile copiilor privind cazarea, educația și îngrijirile medicale potrivite.

ARTICOLUL 13

Termenul de recuperare și de reflecție

1. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern un termen de recuperare și de reflecție de cel puțin 30 de zile, atunci când există motive temeinice de a crede că persoana în cauză este o victimă. Acest termen trebuie să aibă o durată suficientă pentru a permite persoanei în cauză să se recupereze, să evite influența traficantilor și/ sau să ia o decizie în cunoștință de cauză privind cooperarea cu autoritățile competente. Pe durata acestui termen nicio măsură de expulzare nu va putea fi pusă în aplicare în privința sa. Această prevedere nu afectează activitățile realizate de autoritățile competente în fiecare dintre etapele procedurii naționale relevante, în special pe durata anchetei și urmăririi penale. Pe

durata acestui termen, părțile vor acorda persoanei în cauză dreptul de ședere pe teritoriul lor.

2. Pe durata acestui termen, persoanele vizate la paragraful 1 au dreptul de a beneficia de măsurile prevăzute la art. 12 paragrafele 1 și 2.

3. Părțile nu sunt obligate să respecte acest termen pentru motive de ordine publică sau dacă se descoperă că statutul de victimă a fost invocat în mod nejustificat.

ARTICOLUL 14 Permisul de ședere

1. Fiecare parte va elibera victimelor un permis de ședere reînnoibil fie în una dintre următoarele ipoteze, fie în ambele:

a) autoritatea competentă consideră că șederea lor este necesară datorită situației lor personale;

b) autoritatea competentă consideră că șederea lor este necesară datorită cooperării cu autoritățile competente în cadrul unei anchete sau proceduri penale.

2. Atunci când legislația o impune, permisul de ședere al victimelor copii va fi eliberat în conformitate cu interesul superior al acestora și, dacă este cazul, prelungit în aceleași condiții.

3. Neprelungirea sau retragerea unui permis de ședere este supusă condițiilor prevăzute în dreptul intern al părții.

4. Dacă o victimă depune o cerere pentru un permis de ședere de altă categorie, partea în cauză va lua în considerare faptul că victima a beneficiat sau beneficiază de un permis de ședere obținut în baza paragrafului 1.

5. Având în vedere obligațiile părților prevăzute la art. 40, fiecare parte se va asigura că acordarea unui permis, potrivit prezentei dispoziții, nu va afecta dreptul de a solicita și de a beneficia de azil.

ARTICOLUL 15 Compensații și recurs

1. Fiecare parte va garanta victimelor, de la primul contact cu autoritățile competente, accesul la informații privind procedurile judiciare și administrative relevante într-o limbă pe care acestea o pot înțelege.

2. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern dreptul de a fi asistat de un apărător și dreptul la asistență juridică gratuită pentru victime, în condițiile prevăzute de dreptul intern.

3. Fiecare parte va prevedea în dreptul intern dreptul victimelor de a fi compensate de către autorii infracțiunilor.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura garantarea compensării victimelor, în condițiile prevăzute de dreptul intern, de exemplu, prin stabilirea unui fond pentru compensarea victimelor sau a altor măsuri ori programe

destinate asistenței și integrării sociale a victimelor, care ar putea fi finanțate prin sumele provenite din aplicarea măsurilor prevăzute la art. 23.

ARTICOLUL 16

Repatrierea și returnarea victimelor

1. Partea al cărei cetățean este victima sau în care aceasta avea dreptul de ședere cu titlu permanent în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare va facilita și va accepta, ținând cont de drepturile, securitatea și demnitatea persoanei, returnarea acesteia fără întârziere nejustificată sau neîntemeiată.

2. Atunci când o parte returnează o victimă în alt stat, această returnare va fi efectuată ținându-se cont de drepturile, securitatea și demnitatea persoanei, precum și de stadiul oricărei proceduri judiciare legate de faptul că este victimă și va fi, de preferință, voluntară.

3. La cererea părții primitoare, partea solicitată va verifica dacă persoana este cetățeanul său sau dacă avea drept de ședere cu titlu permanent pe teritoriul ei în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare.

4. Pentru a facilita returnarea unei victime care nu posedă documentele adecvate, partea al cărei cetățean este această persoană sau în care aceasta avea drept de ședere cu titlu permanent în momentul intrării pe teritoriul părții primitoare va accepta să elibereze, la cererea părții primitoare, documentele de călătorie sau orice altă autorizație necesară pentru a permite persoanei să călătorească și să reintre pe teritoriul său.

5. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a stabili programe de repatriere cu participarea instituțiilor naționale sau internaționale și a organizațiilor neguvernamentale implicate. Aceste programe vor avea ca scop evitarea revictimizării. Fiecare parte va depune toate eforturile pentru a favoriza reintegrarea victimelor în societatea statului de întoarcere, inclusiv reintegrarea în sistemul educativ și pe piața muncii, în special prin dobândirea și perfecționarea competențelor profesionale. În ceea ce privește copiii, aceste programe ar trebui să includă exercitarea dreptului la educație, precum și măsurile destinate să le asigure îngrijirea ori primirea adecvată de către familia lor sau de structurile de protecție corespunzătoare.

6. Fiecare parte va lua măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru punerea la dispoziția victimelor, după caz în colaborare cu orice parte implicată, a informațiilor de contact privind structurile care le pot asista în țara unde aceste victime sunt returnate sau repatriate, cum ar fi autoritățile de aplicare a legii, organizațiile neguvernamentale, juriștii în măsură de a-i consilia și organismele de asistență socială.

7. Copiii victime nu vor fi repatriați într-un stat dacă, urmare unei evaluări privind riscul și securitatea, există indicii că returnarea nu este în interesul superior al copilului.

ARTICOLUL 17

Egalitatea între femei și bărbați

Atunci când va aplica măsurile prevăzute în prezentul capitol, fiecare parte va urmări promovarea egalității între femei și bărbați și va adopta o abordare de integrare a egalității de gen în dezvoltarea, aplicarea și evaluarea acestor măsuri.

CAPITOLUL IV

Dreptul penal material

ARTICOLUL 18

Incriminarea traficului de ființe umane

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune faptele enunțate la art. 4, dacă au fost comise cu intenție.

ARTICOLUL 19

Incriminarea utilizării serviciilor unei victime

Fiecare parte va evalua posibilitatea adoptării unor măsuri legislative și a altor măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune, în conformitate cu dreptul intern, utilizarea serviciilor care fac obiectul exploatării prevăzute la art. 4 lit. a), având cunoștință de faptul că persoana în cauză este victimă a traficului de ființe umane.

ARTICOLUL 20

Incriminarea faptelor privind documentele de călătorie sau de identitate

Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune următoarele fapte, atunci când acestea au fost comise cu intenție în scopul de a permite traficul de ființe umane:

- a) confecționarea unui document de călătorie sau de identitate falsificat;
- b) procurarea sau furnizarea unui astfel de document;
- c) reținerea, sustragerea, ascunderea, deteriorarea ori distrugerea unui document de călătorie sau de identitate al unei alte persoane.

ARTICOLUL 21

Tentativa și complicitatea

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica

drept infracțiune orice formă de complicitate comisă intenționat pentru săvârșirea uneia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18 și 20.

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune orice formă de tentativă intenționată de comitere a uneia dintre infracțiunile stabilite în conformitate cu art. 18 și art. 20 lit. a).

ARTICOLUL 22

Răspunderea persoanelor juridice

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a persoanelor juridice pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție, atunci când sunt comise în numele acestora de către orice persoană fizică, care acționează fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de conducere în cadrul acesteia, în baza:

- a) unei puteri de reprezentare a persoanei juridice;
- b) unei autorități de a decide în numele persoanei juridice;
- c) unei autorități de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.

2. Cu excepția cazurilor deja prevăzute la paragraful 1, fiecare parte va lua măsurile necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a persoanei juridice, atunci când absența supravegherii sau controlului din partea persoanei fizice prevăzute la paragraful 1 a făcut posibilă comiterea unei infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta convenție, în interesul persoanei juridice, de către o persoană fizică care se află sub autoritatea acesteia.

3. În funcție de principiile juridice ale părții, răspunderea persoanei juridice poate fi penală, civilă sau administrativă.

4. Această răspundere va fi stabilită fără a afecta răspunderea penală a persoanelor fizice care au comis infracțiunea.

ARTICOLUL 23

Sanțiuni și măsuri

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a institui sancțiuni efective, proporționale și preventive pentru infracțiunile stabilite în aplicarea art. 18-21. Acestea vor cuprinde, pentru infracțiunile stabilite conform art. 18 comise de persoane fizice, sancțiuni privative de libertate care pot conduce la extrădare.

2. Fiecare parte va veghea ca persoanele juridice responsabile potrivit art. 22 să facă obiectul sancțiunilor sau măsurilor penale ori de altă natură, efective, proporționale și preventive, inclusiv al sancțiunilor pecuniare.

3. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a-i permite confiscarea sau privarea de mijloacele ori produsele infracțiunilor stabilite în baza art. 18 și art. 20 lit. a) sau a bunurilor a căror valoare corespunde acestor produse.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a permite închiderea temporară sau definitivă a oricărui local utilizat pentru comiterea traficului de

ființe umane, fără a încălca drepturile terților de bună-credință, ori pentru a interzice autorului acestei infracțiuni, cu titlu temporar sau definitiv, desfășurarea activității cu ocazia căreia infracțiunea a fost comisă.

ARTICOLUL 24 Circumstanțe agravante

Fiecare parte va lua măsurile necesare ca următoarele împrejurări să fie considerate circumstanțe agravante în determinarea sancțiunii aplicate infracțiunilor stabilite conform art. 18:

- a) infracțiunea a pus în pericol viața victimei în mod deliberat sau prin neglijență gravă;
- b) infracțiunea a fost comisă împotriva unui copil;
- c) infracțiunea a fost comisă de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu;
- d) infracțiunea a fost comisă în cadrul unei rețele de crimă organizată.

ARTICOLUL 25 Condamnări anterioare

Fiecare parte va adopta măsurile legislative, precum și de altă natură, pentru a prevedea posibilitatea de a lua în considerare cu ocazia individualizării pedepsei condamnările definitive pronunțate pe teritoriul altei părți pentru infracțiunile prevăzute de prezenta convenție.

ARTICOLUL 26 Dispoziția de nesancționare

Fiecare parte va prevedea, potrivit principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, posibilitatea de a nu impune sancțiuni victimelor pentru că acestea au luat parte la activități ilegale atunci când au fost constrânse.

CAPITOLUL V **Investigări, urmăriri și drept procedural**

ARTICOLUL 27 Plângeri ex parte și ex officio

1. Fiecare parte se va asigura că investigațiile sau urmăririle pentru infracțiunile

stabilite conform prezentei convenții nu necesită depunerea unei declarații ori plângerea unei victime, cel puțin atunci când infracțiunea a fost comisă, total sau parțial, pe teritoriul său.

2. Fiecare parte va veghea ca victimele unei infracțiuni comise pe teritoriul unei părți, alta decât cea în care acestea își au reședința, să poată depune plângere la autoritățile competente ale statului lor de reședință. Autoritatea competentă la care a fost depusă plângerea, în măsura în care plângerea nu este de competența sa, o va transmite fără întârziere autorității competente a părții pe teritoriul căreia a fost comisă infracțiunea. Această plângere va fi soluționată potrivit dreptului intern al părții unde a fost comisă infracțiunea.

3. Fiecare parte va asigura, prin măsuri legislative sau de altă natură și cu respectarea condițiilor prevăzute de dreptul său intern, pentru grupurile, fundațiile, asociațiile ori organizațiile neguvernamentale care au ca obiectiv lupta împotriva traficului de ființe umane sau protecția drepturilor omului, posibilitatea de a asista și/sau de a sprijini victima care consimte în acest sens pe durata procedurilor penale privind infracțiunea stabilită conform art. 18.

ARTICOLUL 28

Protecția victimelor, martorilor și persoanelor care colaborează cu autoritățile judiciare

1. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru asigurarea unei protecții efective și adecvate față de posibilele represalii sau intimidări, mai ales pe durata investigațiilor și a urmărilor împotriva autorilor și după finalizarea acestora:

a) pentru victime;

b) atunci când este necesar, pentru persoanele care furnizează informații privind infracțiunile stabilite în baza art. 18 sau care colaborează într-un alt mod cu autoritățile însărcinate cu investigarea și urmărirea;

c) pentru martorii care depun mărturie privind infracțiunile stabilite în baza art. 18;

d) dacă este necesar, pentru membrii familiei persoanelor vizate la lit. a) și c).

2. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura și oferi diverse tipuri de protecție. Asemenea măsuri pot include protecția fizică, atribuirea unui nou loc de reședință, schimbarea identității și sprijinul pentru obținerea unui loc de muncă.

3. Orice copil victimă va beneficia de măsurile de protecție speciale ținând cont de interesul superior al acestuia.

4. Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asigura, dacă este necesar, protecția adecvată față de posibilele represalii sau intimidări, mai ales pe durata investigațiilor și a urmărilor împotriva autorilor și după finalizarea acestora, pentru membrii grupurilor, fundațiilor, asociațiilor sau organizațiilor neguvernamentale care desfășoară activitățile enunțate la art. 27 paragraful 3.

5. Fiecare parte va avea în vedere încheierea de acorduri sau înțelegeri cu alte state pentru aplicarea prezentului articol.

ARTICOLUL 29

Autoritățile specializate și structurile de coordonare

1. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru specializarea unor persoane sau structuri în lupta împotriva traficului de ființe umane și în protecția victimelor. Aceste persoane sau structuri vor dispune de independența necesară, în conformitate cu principiile fundamentale ale sistemului juridic al acestei părți, pentru a fi în măsură să-și îndeplinească atribuțiile cu eficiență și nu vor fi supuse presiunilor ilegale. Persoanele menționate sau personalul structurilor menționate trebuie să dispună de pregătire și de resurse financiare adaptate atribuțiilor pe care le îndeplinesc.
2. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru asigurarea coordonării politicii și a activității serviciilor administrației sale și a altor organisme publice care luptă împotriva traficului de ființe umane, dacă este necesar, prin înființarea unor structuri de coordonare.
3. Fiecare parte va asigura sau va întări formarea funcționarilor responsabili cu prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane, inclusiv formarea în domeniul drepturilor omului. Pregătirea va putea fi adaptată la diferitele servicii și va fi axată, după caz, pe metodele utilizate pentru împiedicarea traficului, urmărirea autorilor și protecția drepturilor victimelor, inclusiv protecția victimelor față de traficanți.
4. Fiecare parte va avea în vedere numirea unor raportori naționali sau a unor alte mecanisme cu atribuții de monitorizare a activităților de luptă împotriva traficului de ființe umane desfășurate de instituțiile statului și cu îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legislația națională.

ARTICOLUL 30

Procedurile judiciare

În conformitate cu Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special art. 6, fiecare parte va adopta acele măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru a garanta în cursul procedurilor judiciare:

- a) protecția vieții private a victimelor și, dacă este cazul, a identității acestora;
- b) siguranța victimelor și protecția împotriva intimidării, în conformitate cu condițiile prevăzute de dreptul intern și, în cazul victimelor copii, printr-o grijă specială acordată nevoilor copiilor și prin asigurarea dreptului lor la măsuri speciale de protecție.

ARTICOLUL 31

Jurisdicția

1. Fiecare parte va adopta acele măsuri legislative sau alte măsuri necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra infracțiunilor stabilite în conformitate cu prezenta convenție, când infracțiunea este comisă:

- a) pe teritoriul său; sau
 - b) la bordul unei nave sub pavilionul acestei părți; sau
 - c) la bordul unei aeronave înmatriculate în conformitate cu dreptul acestei părți; sau
 - d) de către unul dintre cetățenii săi sau de către un apatrid care are reședința pe teritoriul său, dacă infracțiunea este pedepsită conform dreptului penal aplicabil acolo unde a fost comisă ori dacă infracțiunea este comisă în afara jurisdicției teritoriale a oricărui stat;
 - e) împotriva unuia dintre cetățenii săi.
2. Fiecare parte poate, la momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să declare că își rezervă dreptul de a nu aplica sau de a aplica numai în cazuri ori în condiții specifice regulile de jurisdicție stipulate în paragraful 1 lit. d) și e) al acestui articol sau al oricărei părți a acestora.
3. Fiecare parte va adopta măsurile necesare pentru stabilirea jurisdicției sale asupra infracțiunilor la care se face referire în prezenta convenție, în cazurile în care presupusul autor este prezent pe teritoriul său și nu poate fi extrădat către o altă parte doar pe baza cetățeniei acestuia, în urma unei cereri de extrădare.
4. Când mai multe părți invocă jurisdicția asupra unei presupuse infracțiuni stabilite în conformitate cu prezenta convenție, părțile implicate se vor consulta, dacă este cazul, pentru a determina jurisdicția corespunzătoare pentru urmărirea infracțiunii.
5. Fără a aduce atingere normelor generale de drept internațional, prezenta convenție nu exclude nicio jurisdicție penală exercitată de o parte în conformitate cu dreptul intern.

CAPITOLUL VI

Cooperarea internațională și cooperarea cu societatea civilă

ARTICOLUL 32

Principii generale și măsuri de cooperare internațională

Părțile vor coopera între ele, în conformitate cu prevederile prezentei convenții și prin aplicarea instrumentelor regionale și internaționale relevante, aranjamentelor agreeate în baza legilor interne uniforme sau reciproce și a dreptului lor intern, în cea mai largă măsură posibilă, în scopul:

- prevenirii și combaterii traficului de ființe umane;
- protejării și acordării de asistență victimelor;
- investigării sau desfășurării procedurilor privind infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta convenție.

ARTICOLUL 33

Măsuri privind persoanele dispărute sau aflate în pericol

1. Dacă o parte, pe baza informațiilor de care dispune, are motive temeinice să creadă că

viața, libertatea sau integritatea fizică a unei persoane la care se referă art. 28 paragraful 1 se află în pericol iminent direct pe teritoriul unei alte părți, într-o asemenea situație de urgență, partea care are informațiile le va transmite, fără întârziere, celeilalte părți pentru a lua măsurile de protecție corespunzătoare.

2. Părțile la prezenta convenție pot decide să-și întărească cooperarea în ceea ce privește căutarea persoanelor dispărute, în special a copiilor dispăruți, dacă informațiile disponibile le determină să creadă că acestea/aceștia sunt victime ale traficului de ființe umane. În acest scop, părțile pot încheia între ele tratate bilaterale sau multilaterale.

ARTICOLUL 34 Informații

1. Partea solicitată va informa de îndată partea solicitantă asupra rezultatului final al acțiunii întreprinse în baza prezentului capitol. De asemenea, partea solicitată va informa de îndată partea solicitantă asupra oricăror circumstanțe care fac imposibilă îndeplinirea acțiunii respective sau care o pot întârzia în mod semnificativ.

2. O parte poate, cu respectarea dreptului său intern, fără o solicitare prealabilă, să comunice celeilalte părți informațiile obținute în cadrul propriilor investigații, când consideră că dezvăluirea unor asemenea informații poate ajuta partea destinatară în inițierea și desfășurarea investigațiilor și procedurilor judiciare privind infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta convenție sau pot conduce la o solicitare de cooperare formulată de această parte în baza prezentului capitol.

3. Înaintea comunicării unor asemenea informații, partea care le oferă poate solicita păstrarea confidențialității acestora sau utilizarea lor cu anumite condiții. Dacă partea destinatară nu poate respecta o asemenea solicitare, va informa cealaltă parte, care va trebui să decidă atunci ce informații pot fi totuși furnizate. Dacă partea primitoare acceptă informațiile cu condițiile prevăzute, atunci va fi obligată să le respecte.

4. Toate informațiile solicitate cu privire la art. 13, 14 și 16 și care sunt necesare pentru acordarea drepturilor prevăzute de acestea vor fi transmise fără întârziere la solicitarea părții interesate, cu respectarea art. 11.

ARTICOLUL 35 Cooperarea cu societatea civilă

Fiecare parte va încuraja autoritățile statului și oficialii publici să coopereze cu organizațiile neguvernamentale, cu alte organizații relevante și cu membrii societății civile, în stabilirea unor parteneriate strategice pentru îndeplinirea obiectivelor prezentei convenții.

CAPITOLUL VII

Mecanismul de monitorizare

ARTICOLUL 36

Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane

1. Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane (denumit în continuare GRETA) va monitoriza aplicarea prezentei convenții de către părți.
2. GRETA va fi compus din minimum 10 membri și maximum 15 membri, luând în considerare menținerea echilibrului geografic și de gen, precum și expertiza multidisciplinară. Aceștia vor fi aleși de Comitetul părților pentru un mandat de 4 ani, reînnoibil o singură dată, dintre cetățenii statelor părți la prezenta convenție.
3. Alegerea membrilor GRETA va fi bazată pe următoarele principii:
 - a) aceștia vor fi selectați dintre persoanele cu un înalt profil moral, cu o competență recunoscută în domeniul drepturilor omului, asistării și protecției victimelor și luptei împotriva traficului de ființe umane sau care au experiență profesională în domeniile acoperite de prezenta convenție;
 - b) aceștia își vor desfășura activitatea în nume propriu, vor fi independenți și imparțiali în exercitarea funcțiilor lor și vor fi disponibili să își îndeplinească sarcinile într-o manieră eficientă;
 - c) nu vor exista 2 membri GRETA cu cetățenia aceluiași stat;
 - d) aceștia vor reprezenta principalele sisteme de drept.
4. Procedura de alegere a membrilor GRETA va fi decisă de Comitetul de Miniștri, după consultarea și obținerea acordului unanim al părților la prezenta convenție, în termen de un an de la intrarea în vigoare a convenției. GRETA va adopta propriile reguli de procedură.

ARTICOLUL 37

Comitetul părților

1. Comitetul părților va fi compus din reprezentanții statelor părți la prezenta convenție în cadrul Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei și din reprezentanții părților la convenție, care nu sunt membri ai Consiliului Europei.
2. Comitetul părților va fi convocat de secretarul general al Consiliului Europei. Prima reuniune va fi organizată în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei convenții, pentru a alege membrii GRETA. Comitetul părților se va reuni ulterior ori de câte ori o treime din numărul părților, președintele GRETA sau secretarul general solicită aceasta.
3. Comitetul părților va adopta propriile reguli de procedură.

ARTICOLUL 38

Procedura

1. Procedura de evaluare va privi părțile la convenție și va fi împărțită în runde, a căror durată este stabilită de GRETA. La începutul fiecărei runde, GRETA va selecta prevederile specifice pe care se va baza procedura de evaluare.
2. GRETA va stabili cele mai potrivite mijloace pentru desfășurarea acestei evaluări. GRETA poate în special să adopte un chestionar pentru fiecare rundă de evaluare, care poate servi ca bază pentru evaluarea aplicării de către părți a prezentei convenții. Un asemenea chestionar va fi adresat tuturor părților. Părțile vor răspunde la chestionar, precum și la alte solicitări de informații formulate de GRETA.
3. GRETA poate solicita informații de la societatea civilă.
4. GRETA poate organiza în subsidiar vizite de țară în cooperare cu autoritățile naționale și cu persoana de contact stabilită de acestea din urmă și, dacă este necesar, cu sprijinul experților naționali independenți. În timpul acestor vizite GRETA va fi asistată de specialiști în domenii specifice.
5. GRETA va pregăti un proiect de raport, conținând analiza sa asupra aplicării prevederilor pe care se bazează evaluarea, precum și sugestiile și propunerile sale privind modul în care partea în cauză poate soluționa problemele identificate. Proiectul de raport va fi transmis pentru comentarii către partea care este evaluată. Comentariile acesteia vor fi luate în considerare de GRETA la redactarea raportului său.
6. Pe această bază, GRETA va adopta raportul și concluziile sale privind măsurile adoptate de partea în cauză pentru aplicarea prevederilor prezentei convenții. Acest raport și concluziile vor fi transmise părții în cauză și Comitetului părților. Raportul și concluziile GRETA vor fi făcute publice de la adoptarea lor, împreună cu eventualele comentarii ale părții implicate.
7. Fără a aduce atingere procedurii stabilite în paragrafele 1-6, Comitetul părților poate adopta, pe baza raportului și concluziilor GRETA, recomandări adresate acestei părți: a) privind măsurile care trebuie luate pentru aplicarea concluziilor GRETA, stabilind, dacă este necesar, o dată pentru transmiterea de informații privind aplicarea acestora; și b) având ca obiectiv promovarea cooperării cu acea parte pentru o aplicare corespunzătoare a prezentei convenții.

CAPITOLUL VIII

Relația cu alte instrumente internaționale

ARTICOLUL 39

Relația cu Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate

Prezenta convenție nu va afecta drepturile și obligațiile care rezultă din prevederile Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, și are ca scop întărirea protecției acordate de acesta și dezvoltarea standardelor prevăzute de acesta.

ARTICOLUL 40

Relația cu alte instrumente internaționale

1. Prezenta convenție nu va afecta drepturile și obligațiile rezultând din alte instrumente internaționale la care părțile la prezenta convenție sunt părți sau vor deveni părți și care conțin prevederi în domenii acoperite de prezenta convenție și care asigură o mai mare protecție și asistență pentru victimele traficului.
2. Părțile la prezenta convenție pot încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale în domenii acoperite de prezenta convenție, în scopul suplimentării și întăririi prevederilor sale ori pentru a facilita aplicarea principiilor consacrate prin aceasta.
3. Părțile care sunt membre ale Uniunii Europene vor aplica, în relațiile lor reciproce, regulile comunitare și ale Uniunii Europene, în măsura în care există reguli comunitare sau ale Uniunii Europene guvernând un aspect particular și aplicabile unui caz specific, fără a aduce atingere obiectivului și domeniului de aplicare a prezentei convenții și fără a afecta aplicarea sa integrală în relațiile cu alte părți.
4. Nicio dispoziție în prezenta convenție nu va afecta drepturile, obligațiile și responsabilitățile statelor și indivizilor decurgând din dreptul internațional, inclusiv dreptul internațional umanitar și dreptul internațional al drepturilor omului, și, în special, unde este cazul, Convenția din 1951 și Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților, precum și principiul nereturnării prevăzute de acestea.

CAPITOLUL IX

Modificarea convenției

ARTICOLUL 41

Amendamente

1. Orice propunere pentru modificarea prezentei convenții, prezentată de o parte, va fi comunicată secretarului general al Consiliului Europei și înaintată de acesta statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat invitat să semneze această convenție în conformitate cu prevederile art. 42 și oricărui stat invitat să adere la această convenție în conformitate cu art. 43.
2. Orice amendament propus de o parte va fi comunicat către GRETA, care va prezenta Comitetului de Miniștri avizul său asupra modificării propuse.

3. Comitetul de Miniștri va analiza amendamentul propus și avizul prezentat de GRETA și, după consultarea statelor părți la prezenta convenție și obținerea acordului lor unanim, poate adopta amendamentul.
4. Textul oricărui amendament adoptat de Comitetul de Miniștri în conformitate cu paragraful 3 va fi înaintat părților în vederea acceptării.
5. Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful 3 va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de o lună de la data la care toate părțile au informat secretarul general că l-au acceptat.

CAPITOLUL X

Clauze finale

ARTICOLUL 42

Semnarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție va fi deschisă spre semnare pentru statele membre ale Consiliului Europei, statele nemembre care au participat la elaborarea sa și Comunitatea Europeană.
2. Prezenta convenție este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.
3. Prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 10 semnatari, incluzând cel puțin 8 state membre ale Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul de a fi legați de convenție, în conformitate cu prevederile paragrafului 2.
4. Dacă orice stat menționat în paragraful 1 sau Comunitatea Europeană își exprimă ulterior consimțământul să fie legat de convenție, aceasta va intra în vigoare în ceea ce îl privește în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL 43

Aderarea la convenție

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, după consultarea părților la această convenție și obținerea acordului lor unanim, poate invita orice stat nemembru al Consiliului Europei, care nu a participat la elaborarea convenției, să adere la prezenta convenție, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută de art. 20 d din Statutul Consiliului Europei și cu votul unanim al reprezentanților statelor contractante care au dreptul să fie reprezentate în Comitetul de Miniștri.
2. Pentru orice stat care aderă, prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 44 Aplicare teritorială

1. Orice stat sau Comunitatea Europeană poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare ori aderare, să precizeze teritoriul sau teritoriile pe care se va aplica prezenta convenție.
2. Orice parte poate, la o dată ulterioară, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei convenții la orice alt teritoriu precizat în declarație, pentru ale cărui relații internaționale este responsabil sau pentru care este autorizat să își asume obligații. Cu privire la un asemenea teritoriu, prezenta convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii unei asemenea declarații de către secretarul general al Consiliului Europei.
3. Orice declarație formulată în temeiul paragrafelor 1 și 2 poate fi retrasă, cu privire la orice teritoriu menționat într-o asemenea declarație, printr-o notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei. Retragera va avea efect în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la primirea unei asemenea notificări de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 45 Rezerve

Nicio rezervă nu poate fi formulată cu privire la oricare prevedere a prezentei convenții, cu excepția rezervei prevăzute de art. 31 paragraful 2.

ARTICOLUL 46 Denunțarea

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta convenție printr-o notificare adresată secretarului general al Consiliului Europei.
2. O asemenea denunțare va avea efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 47 Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui stat semnatar, oricărui stat parte, Comunității Europene, oricărui stat

invitat să semneze prezenta convenție în conformitate cu prevederile art. 42 și oricărui stat invitat să adere la prezenta convenție în conformitate cu prevederile art. 43:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenții în conformitate cu art. 42 și 43;
- d) orice amendament adoptat în conformitate cu art. 41 și data la care un asemenea amendament intră în vigoare;
- e) orice denunțare formulată în temeiul prevederilor art. 46;
- f) orice alt act, notificare sau comunicare privind prezenta convenție;
- g) orice rezervă formulată în baza art. 45.

Drept care, subsemnații, împuterniciți în acest scop, am semnat prezenta convenție.

Încheiată la Varșovia la 16 mai 2005, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depozitat în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii certificate fiecărui stat membru al Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei convenții, Comunității Europene și oricărui stat invitat să adere la prezenta convenție.